

Šrot pre železiarne sa stáva nebezpečným biznisom

(Hovorca potvrdil výrobu niekoľkých ton rádioaktívnej ocele)

Košice - Zdroje svojich dodávok šrotu nezverejňuje pravdepodobne ani jediná oceliarska spoločnosť na svete. Málokde však majú také

Arpád SOLTÉSZ

zaujímavé zdroje ako práve v Košiciach. Minulý pondelok objavili v maďarskej oceliarni DAM, ktorá patrí VSŽ HOLDING, a. s., 257 kusov cvičnej delostreleckej munície ‚zašitej‘ v šrote. V ten istý deň sa podarilo v Košiciach vyrobiť rádioaktívnu ocel, ktorá bola pravdepodobne kontaminovaná céziom ‚zašitým‘ v šrote. Po sérii náhod hneď minulý štvrtok zachytili v DAM-e ďalších vyše 80 kusov cvičnej munície, samozrejme, opäť v šrote. V tomto druhom prípade sa už dokonca ani nikto neunúval nálež ohlásiť na políciu. Asi je len otázkou času, kedy nejaká hlúpa náhoda vyhodená do šrotu unikne pozornosti a spôsobí nejakú tragédiu.

„V spoločnosti VSŽ Ocel bola 13. júla 1998 vyrobená rádioaktívne kontaminovaná tavba,“ potvrdil správu, ktorú sme priniesli včera aj hovorca VSŽ HOLDING, a. s., Jozef Marko. Podľa jeho vyjadrénia je odvtedy rádioaktívny materiál pod kontrolou kvalifikovaného experta pre ionizujúce žiarenie. „Dávkový príkon ionizujúceho žiarenia pri vzdialenosti jeden meter od kontaminovaných brám umožňoval pobyt zamestnancov v ich blízkosti približne 2 000 ho-

dín bez toho, aby bol prekročený ročný limit 1 mSv za rok, ktorý určuje zákon,“ píše sa v tlačovej správe.

Jozef Marko zároveň zdôraznil, že pri nameraných hodnotách žiarenia spoločnosti VSŽ Ocel nevyplývala zo zákona povinnosť ohlásiť udalosť Štátnemu zdravotnému ústavu.

Podľa našich informácií je rádioaktívna ocel kontaminovaná céziom. Aktivisti organizácie Greenpeace nás včera upozornili, že cézium má nižšiu teplotu horenia, ako je teplota tavenia železa a pokiaľ sa dostane do konvertorov na výrobu ocele, uniká aj do ovzdušia. Podobný prípad sa stal prednedávnom v španielskej oceliarni Acerinox, odkiaľ uniklo Cs-137. Stonásobne zvýšenú hladinu rádioak-

tívneho cézia vtedy namerali vo Francúzsku, Švajčiarsku i Nemecku, táto dávka však, našťastie, neznamena bezprostrednú hrozbu pre obyvateľstvo.

„Rádioaktívne pozadie monitorujeme v Košiciach kontinuálne po 24 hodín denne a hodnoty sa odčítajú dvakrát za deň. Za posledný týždeň sme zvýšené hodnoty namerali,“ upokojila nás doktorka

Dobiášová zo Štátneho zdravotného ústavu.

Firma Acerinox sa svojho času pokúšala škandál utuľať. Nebola ochotná poskytnúť žiadne údaje, predovšetkým nie o pôvode rádioaktívneho materiálu, ktorý ocel kontaminoval a pri horení unikol do ovzdušia. Ekologickí aktivisti však mali indície, ktoré poukazovali na to, že sa cézium dostalo do tavby so šro-

tom pochádzajúcim z krajín bývalého Sovietskeho zväzu.

„Rádioaktívny materiál sa môže dostať do hutníckeho výrobného procesu s dodávkou vstupných surovín a materiálov, s najväčšou pravdepodobnosťou v železnom šrote,“ potvrdil Jozef Marko. „Momentálne máme také zásoby šrotu, že nie je možné určiť jeho presný pôvod,“ uviedol.

Približne 60 percent šrotu dovážaného do VSŽ pochádza od externých dodávateľov, ktorí sú síce zmluvne viazaní rádioaktívnu bezchybnosťou dodávok, prípady kontaminovaných dodávok však pripustil aj Jozef Marko. „V rámci vstupnej kontroly pri preberaní materiálu nemusia byť ručnými prenosnými rádiometrami objavené šrotom dobre tienené bodové žiariče,“ informoval.

Podľa našich informácií kontaminované brámy by sa mali rozrezať a pridať do ďalších tavieb tak, aby výsledné hodnoty neprekročili povolený limit. Jozef Marko vedel k spôsobu likvidácie kontaminovanej ocele uviesť len toľko, že prebehne v súlade s platnou legislatívou. Zároveň zdôraznil, že vyrobená ocel, ktorá by bola kontaminovaná, kontrole uniknúť nemôže. Pokiaľ by však v budúcnosti uniklo pozornosti väčšie množstvo cézia, ktoré môže ďalej uniknúť z konvertorov rovno do ovzdušia, budú si môcť Košičania a predovšetkým zamestnanci VSŽ zo žiariacej ocele vyrobiť hoci aj kľúčenky alebo kuchynský príbor.

22. 7. 1998

Aj Július Rezeš je členom HZDS

Košice - Zisk VSŽ HOLDING, a. s., za prvý polrok tohto roku dosiahol 933 miliónov Sk, čo znamená 451 miliónov korún zisku po zdanení. Informoval o tom na včerajšej tlačovej besede prezident spoločnosti Július Rezeš. Tržby VSŽ dosiahli za prvý polrok 3, 19 miliardy, obchodná marža 1,33 miliardy korún. Oproti 97. roku to znamená zlepšenie, ktoré

Arpád SOLTÉSZ

však ešte stále nedosahuje úroveň roku 1996. Predstavenstvo holdingu zároveň pripustilo, že sa oceliarstvo momentálne nachádza v recesii, ktorá postihne aj ich spoločnosť. Príčinu krízy vidí v pretlaku ocele z Ázie, Ukrajiny a Ruska, ktorý spôsobil prepád cien na svetových trhoch. Podľa Júliusa Rezeša je ťažké odhadnúť, kde sa pád cien zastaví, marketingový prieskum spoločnosti však naznačuje, že zlepšenie nenastane ani vo štvrtom kvartáli tohto roku.

VSŽ HOLDING vidí svoju spásu v diverzifikácii portfólia podnikateľských aktivít a spájaní sa so silnými partnermi, ako sú už existujúce spoločné podniky s americkou US Steel a fínskou Rautaruukki. V rámci transformácie 121 dcérskych spoločností VSŽ už vznikla akciová spoločnosť VSŽ Ferroenergy. Ostatných šesť dcér majú tvoriť akciové spoločnosti Ferrometal, Ferroindustry, Ferrofinance, Ferrotrade, Ferro-servis a Ferroceramics.

Skutočnú ‚jóbovku‘ ohlásiť viceprezident pre

financovanie Pavol Miškov, keď informoval o tom, že termín emisie dlhopisov v objeme 200 miliónov amerických dolárov sa posúva na neskôr. Viac však nebol ochotný povedať s odvolaním sa na zákaz dvoch popredných bánk, ING Barings a Chase Manhattan, ktoré emisiu pre VSŽ zabezpečujú. Tento dlhodobý úver VSŽ HOLDING akútne potrebuje na svoj ďalší rozvoj.

„Aj bez tejto emisie budeme fungovať a prežijeme,“ presviedčali novinárov.

Viceprezident pre riadenie Ľubomír Solár spomenul nevyhnutnú „racionalizáciu personálnych štruktúr“, formulku, za ktorou sa

30. 7. 1998

skrýva znižovanie počtu zamestnancov. Prisľúbil, že spoločnosť bude postupovať podľa zákona a tak, aby nevyvolala sociálne otrasy. Bude sa snažiť prepúšťať zamestnancov do starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku, alebo nepredlžovať pracovné zmluvy uzatvárané na dobu určitú.

„Nebudem hovoriť o konkrétnych číslach, aby nedošlo k nedorozumeniam,“ otvoril Ľubomír Solár priestor pre fámy a strach.

Jaroslav Bilík, viceprezident pre stratégiu a podnikateľské aktivity okomentoval komentáre

k navýšeniu základného imania Slovenskej poisťovne, ktoré schválili jej akcionári na podnet VSŽ. Pri súčasnom rozložení síl v tejto azda najvýznamnejšej slovenskej finančnej inštitúcii, viacerí komentátori naznačili, že o nadvládu v nej bojuje takzvaná Rezešova skupina s Lexo-

vou skupinou.

„Rezešovu skupinu poznám,“ pripustil Jaroslav Bilík. „Lexovu skupinu nepoznám,“ vyhlásil o zoskupení okolo šéfa tajnej služby. Zároveň naznačil, že VSŽ je 22,5 percentným akcionárom Slovenskej poisťovne, a podľa toho sa bude aj správať.

Okrem hospodárskej situácie sa vo VSŽ radikálne zhoršili aj vzťahy s vedením mesta. „Ja nie som predsedom HZDS, ale Rudolf Schuster je predsedom SOP,“ argumentoval Július Rezeš, keď vysvetľoval, že vzťahy medzi mestom a firmou spolitizoval práve primátor. „My tu nie sme na to, aby sme politizovali, ale aby sme podnikali,“ povedal, formuláciu VSŽ rovná sa HZDS však napriek tomu označil ako správnu.

„V dozornej rade sedí šéf centrálného volebného tímu (Alexander Rezeš - pozn. red.) a kandidát číslo štyri (Ján Smerek - pozn. red.), nebudeme sa skrývať, ani nič zastierať,“ po prvýkrát otvorene potvrdil politické prepojenie VSŽ a hnutia.

K členstvu v HZDS sa na tlačovej besede otvorene prihlásil aj viceprezident Ľubomír Solár.

„Neviem, kto je členom alebo sympatizantom toho-ktorého hnutia, je to každého slobodná vôľa. Ja nekontrolujem legitímácie členov predstavenstva,“ uviedol Július Rezeš, keď sme sa ho opýtali na ostatných kolegov viceprezidenta Solára.

„Ja som členom HZDS,“ povedal nám za seba.